

Загалом, і М. Загірня, і В. Митрофанов максимально наблизитись до змісту та стилю романів письменника, застосовуючи при цьому різні способи відтворення стилістичних доміант роману Марка Твена. Крім того, перекладачі рідко вдавалися до стилістичного нівелювання і майстерно відтворюють повну картину оригіналу твору.

Список використаних джерел:

1. Альошина М.Д. Відтворення ідіостилу Марка Твена в українських перекладах у зіставленні із російськими та польськими (на матеріалі романів «Пригоди Тома Соєра» та «Пригоди Гекльберрі Фінна») : дис. ... к. філол. наук : спец. 10.02.16 «Перекладознавство» / М.Д. Альошина. – Херсон, 2015. – 20 с.
2. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад: на матеріалі англословних перекладів української поезії / Р.П. Зорівчак. – Л.: Вид-во при Львів. держ. ун-ті, 1989. – 216 с.
3. Літературно-науковий вісник / [ред. В. Гнатюк]. – Л.: Наук. товариство ім. Шевченка у Львові, 1905. – Кн. 5. – С. 172.
4. Твайн Марк. Пригоди Тома Соєра / Марк Твайн; [пер. з англ. Юліян Панькевич]. – Львів : Українсько-руська видавнича спілка, 1906. – 252 с.

Якимовська О.В.

студентка;

Дармороз Г.А.

старший викладач,

Хмельницький національний університет

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ТА ПЕРЕКЛАДУ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

У лінгвістичній науці модальні слова і словосполучення вважаються одним з найсуперечливіших лексико-граматичних розрядів слів і привертають увагу учених з другої половини ХХ століття. Проблемою перекладу модальних дієслів займалися такі дослідники, як Л. Бархударов, О. Беззубова, В. Виноградов, Л. Латишев, В. Панфілов, З. Роганова, А. Федоров. Модальні слова досі не отримали повного пояснення у зв'язку з їх багато-плановістю, специфічністю мовного вираження і функціональними особливостями [1, с. 5].

Німецькі модальні дієслова вивчаються в плані виокремлення їх системних семантичних опозицій в лексиці та їх синтаксичної ролі у реченні, семантичних і структурних особливостей як певної системи в складі німецьких дієслів, а також в інших аспектах. Велику увагу вчені приділяли вивченню модальних дієслів з точки зору їх місця в системі міжрівневих засобів, так званих польових структур. Широке

застосування поняття польової структури до явищ граматики і до питань взаємодії лексики та граматики призвело до того, що модальні дієслова розглядаються як конституенти поля модальності, поля часу, спонукання і макрополя непрямой мови [2, с. 87].

Модальність – це функціонально-семантична категорія, яка виражає різні види відносини висловлення до дійсності, а також ставлення мовця до змісту висловлювання. Німецькі модальні дієслова вважають одним із найскладніших засобів вираження модальності з притаманною щодо них властивістю виражати два семантичних значення: об'єктивна (objective / deontische Modalität) та суб'єктивна (subjective / epistemische Modalität) модальність [1, с. 6]. Якщо об'єктивна модальність є обов'язковою ознакою будь-якого висловлювання, то суб'єктивна виникає факультативно, залежно від інтенцій мовця.

В німецькій мові існує шість модальних дієслів *wollen*, *sollen*, *müssen*, *können*, *dürfen*, *mögen*, які у морфологічно-синтаксичному та семантичному значенні представляють собою відносно закрити групу дієслів [3, ст. 114]. Вони показують ставлення особи, яка виконує дію, до самої дії, вираженої повнозначним дієсловом, або ставлення особи, яка говорить, до змісту сказаного. Разом з повнозначними дієсловами вони утворюють складний дієслівний присудок.

Думки дослідників щодо статусу модальних дієслів відрізняються. Одні вважають їх допоміжними дієсловами, а інші наголошують на тому, що вони є самостійними, повнозначними дієсловами.

Кожне модальне дієслово має головне та додаткові значення [4, с. 105]. Це можна пояснити у тому випадку, якщо назвати модальні дієслова поліфункціональними.

Основне значення *können* – вираження можливості. Можливість може бути різного характеру.

- Фізична можливість;
- Можливість, обумовлена зовнішніми обставинами;
- Можливість, обумовлена вмінням;
- Дозвіл, що впливає з об'єктивної можливості що-небудь зробити;
- Припущення, засноване на об'єктивній можливості. У цьому значенні *können* часто вживається з інфінітивом II.

Dürfen – вираження можливості, що впливає з дозволу «сміти», «мати право».

- Модальне дієслово *dürfen* найчастіше позначає дозвіл, що залежить від волі або бажання іншої людини;
- *Dürfen* означає мати внутрішнє, моральне право на який-небудь учинок;

• *Dürfen* означає досить невизначене припущення. У цьому значенні вживається найчастіше претерит кон'юнктива.

Mögen – вираження особистої схильності, симпатії до когось або чого-небудь.

- *Mögen* виражає прихильність;
- Дієслово *mögen* може сполучитися з інфінітивом;
- *Mögen* може мати допустове значення;
- Дієслово *mögen* може бути вживане для вираження побажання;
- *Mögen* може позначати припущення, допущення якої-небудь можливості;

• Форма *möchte* або *mag* з інфінітивом II вживається в тому випадку, коли про те, що повідомляється, говориться з дуже невеликим ступенем ймовірності;

• Форма претерита кон'юнктива *möchte* вживається для вираження бажання [5, с. 118]. Деякі вчені (Brünner та Redder) вважають, що *mögen* у формі кон'юнктива можна розглядати як окреме модальне дієслово.

Головне значення *wollen* – бажання, воля, обумовлені не тільки суб'єктивною схильністю або прихильністю, а також і об'єктивними причинами.

- *Wollen* виражає бажання, волю, як вираження обов'язку;
- *Wollen* виражає взагалі будь-яке бажання, у виконанні якого є впевненість. Значення впевненості додає той факт, що це бажання звичайне, об'єктивно обґрунтоване;

• Основне значення *wollen* як бажання, у виконанні якого є впевненість, уможлиблює його вживання в значенні наміру. Оскільки намір пов'язаний з майбутньою дією, то *wollen* може мати значення майбутнього часу, тобто при перекладі відбувається випущення модального дієслова;

• *Wollen* може мати значення запрошення, пом'якшеного наказу. Така конструкція з *wollen* служить для опису імператива – наказового способу в 1-й особі множини. У цьому випадку дієслово стоїть в реченні на першому місці й при перекладі має місце випущення модального дієслова;

• Вживання *wollen* у 2-й особі може означати досить категоричний наказ;

• Конструкція *wollen* з інфінітивом II використовується для передачі слів іншої людини, у вірогідності яких мовець сумнівається [5, с. 120].

Sollen виражає повинність в результаті наказу, тобто як виконання чужої волі.

- Sollen передає повинність, обов'язок, що накладаються іншою особою;
- Запитання з sollen – це нейтральне звернення до іншої особи без висловлювання свого власного бажання;
- Sollen може позначати побажання;
- Дієслово sollen може використовуватися для передачі чужої думки, що стає відомою зі слів інших осіб, і особисто не перевіряється. Дієслово *müssen* позначає необхідність у широкому значенні слова.
- Необхідність внаслідок умов, що створилися;
- Необхідність у силу внутрішнього переконання, усвідомленого обов'язку, морального обов'язку;
- Фізична необхідність, необхідність у природі;
- Обґрунтоване припущення, що межує із впевненістю;
- Особливо часто *müssen* вживається з інфінітивом II, що виражає суб'єктивну модальність [5, с. 119].

Підводячи підсумок усьому сказаному, слід звернути увагу на те, що така граматична категорія як модальність досить часто проявляється в діловій документації, оскільки допомагає істотно регулювати організацію діяльності та поведінки соціальних суб'єктів.

Кожне модальне дієслово має своє коло значень. При цьому переплітаються обидва види модальності (суб'єктивна й об'єктивна модальність), тому що виражається не тільки відношення суб'єкта до процесу, але і відношення мовця до висловлення.

Отже, даний аспект граматики не є легким і часто постають проблеми використання модальних дієслів в мові та їх перекладу. Модальні дієслова потребують подальшого вивчення. В теперішній час цьому питанню вченими приділяється все більше і більше уваги, адже дана область є важливою, як у вивченні, так і у вживанні німецької мови.

Список використаних джерел:

1. Борзілова К. С. Труднощі при перекладі модальних дієслів / К. С. Борзілова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 9(220), Ч. III. – С. 5-9.
2. Петров М. Є. Про зміст і об'єм мовної модальності // Микола Єгорович Петров. – Новосибірськ: Академія, 1982. – 193 с., с. 5.
3. Buscha A. Geschäftskommunikation, Kursbuch Deutsch als Fremdsprache / A. Buscha, G. Linthout. – Max Hueber Verlag, 2000. – S. 160.
4. Helbig, Buscha, 2001.
5. Duden, 1984.
6. Studienheft zur Sprachmittlerausbildung Russisch, 1990.